

V Praze, 10. září 2011

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název bakalářské práce: Dvere ako motív sakrálneho priestoru

Další údaje: Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav pro klasickou archeologii

Autor: Petra Eštoková

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jiří Musil, Ph.D.

Posudek vypracoval: PhDr. Pavel Titz, Ph.D.

Předložená bakalářská práce má celkem 55 stran, z toho dvě strany tvoří soupis použité literatury. Dvacet stran tvoří obrazová příloha s popisky a zdroji obrázků.

Autorka si klade za cíl pojednat o motivu dveří a jeho výskytu v sakrálním prostoru. Zde je třeba doplnit oproti titulu, že nám zde jde o etruské umění a spíše funerální než sakrální sféru.

Po celkem stručném úvodu, v němž autorka spíše jen nastiňuje strukturu své práce se v první kapitole zaměřuje na představení etruského náboženského myšlení, představuje etruskou představu posmrtného života a demony s ním spojené.

Druhá kapitola pak pojednává cíleně o samém předmětu autorčina bádání, tzv. nepravých dveřích. Autorka je na základě ikonografie typologizuje a následně popisuje jednotlivé příklady, které shromáždila na freskách, sarkofázích a urnách.

Třetí kapitola pak na čtyřech stranách představuje obdobný fenomén u starých Egyptanů a postuluje jeho vliv na Etrusky.

Následuje stručný závěr.

Na adresu předložené práce je třeba hned v úvodu říci, že burcuje čtenářovu pozornost od prvních řádků soustavným opomíjením veškeré interpunkce a mimořádně neuspořádanou prací s velkými písmeny. Tento trend se pak drží celé práce až do jejího konce a velice nepříjemně ruší, byť, řekněme, „jen“ formálně. Podobně je v práci celá řada dalších chyb z nepozornosti, kdy např. změnou části věty dochází k vyšínutí z větné vazby u zbytku věty apod. Otázkou zůstává, jak dospěla k podobě názvu „Lary“ místo „Lárovia“ (s. 11).

V celé práci počínaje úvodem autorka střídavě běduje nad okolností, že etruštině nerozumíme nebo že po Etruscích nezůstaly téměř žádné písemnosti. V takové situaci by bylo lépe např. v úvodu pojednat o pramenné základně jako takové, charakterizovat dostupné prameny apod. Autorka však vychází striktně a jen ze sekundární literatury a i když zřídka nějakého antického autor zmíní, nepřiměje ji to k četbě takového zdroje, což je dle mého názoru škoda, zejména, jsme-li na takovéto, byť problematické zdroje odkázáni (viz např. s. 24: „...Diodorus Sicilský v jednom se svých děl...“ Podobně vysvětlení rozdílů v myšlení kauzálním a teleologickým by pomocí Senekova slavného citátu vyznělo smysluplněji.

Když na s. 16 hovoří autorka o démonech, zmiňuje odbornou názorovou roztržku slovy: „jedni zastávají..., druzí prosazují...“ Chybí zde však odkazy na příslušné studie konkrétních badatelů. Takto podaná tvrzení a rozdíly mezi nimi nejsou odborným nahlédnutím problému.

Na s. 20 pak podobně neurčitě autorka konstatuje objevení se vlivem Římanů většího množství písemných pramenů. Otázkou je jakých pramenů, etruských, latinských, proč neuvádí

konkrétní jména a názvy spisů, jsou-li nám ku pomoci v interpretaci výskytu nepravých dveří u Etrusků?

Podobný údiv vzbuzuje autorčino tvrzení (s. 25), že: „...mytologické náměty můžeme sledovat jak na nástěnných malbách v hrobkách, tak i v samotných obydlích živých lidí i v jejich chrámech...“ Jak je to míněno? Máme k dispozici fresky z etruských obytných domů a chrámů?

Druhá kapitola je obsáhlým výčtem konkrétních příkladů zobrazení nepravých dveří v etruském funebrálním umění. Domnívám se, že kdyby tuto část autorka zpracovala formou katalogu s jednotnou vnitřní strukturou, byla by podstatně přehlednější a možná by jí i umožnila nějaké grafické či statistické znázornění vývoje nebo výskytu diskutovaného problému. Tak jak je kapitola pojednána, je pro čtenáře poměrně obtížně stravitelná.

Za snad největší problém předložené práce považuji třetí kapitolu pojednávající o nepravých dveřích ve starém Egyptě. Jednoduše konstatovat (druhý odstavec kapitoly, s. 48), že Egyptané tímto myšlením ovlivnili Etrusky, je sice efektní, leč velmi těžko prokazatelné. Z Egypta do Itálie a z třetího do prvního tisíciletí př. Kr. je to přeci jen daleko. Pokud takto ovlivnili egyptané Etrusky, proč ne také Řeky nebo Římány. O něco níže na téže stránce bych doporučil termín „barbaři“ pro egyptské podmínky užívat v uvozovkách. Celá tato kapitola je navíc vystavěna téměř na jediném populárním článku M. Bárty, což je pro bakalářskou práci poněkud málo. K této kapitole, pokud jí v práci chtěla mít, měla autorka obsírně zvažovat možnosti pro a proti případné egyptské inspirace Etrusků, případně zvažovat jiné (např. náhodu apod.) vysvětlení této shody.

Pokud si v závěru autorka opět stýská nad tím, že nerozumíme etruštině, je třeba konstatovat, že i kdybychom rozuměli, stejně není, upřímně řečeno mnoho co číst. V druhém odstavci autorka opět opakuje své dřívější tvrzení, že nepravé dveře Etruskové: „nepochybně převzali od Egyptanů“, aniž by je jakkoli podložila. Je-li toto zjištění pro její práci klíčové, pak by muselo být mnohem lépe vyargumentováno.

K absenci primárních textů jsem se již vyjádřil, přesto ještě zmíním seznam autorkou použité literatury, který obsahuje i vyloženě populární, či obrazové publikace (Magagnini nebo Ajarloo), které by bylo vhodnější v soupisu vynechat, i kdyby z nich autorka čerpala inspiraci.

S ohledem na výše řečené mám za to, že autorka i přes výtky prokázala svou schopnost práce s odborným textem i schopnost takový text vytvořit se všemi jeho náležitostmi formálními, strukturálními i obsahovými. Využila dostupné zdrojů informací v uspokojivé míře. V zadaném tématu se zorientovala a její bakalářská práce splňuje nároky na takovou práci kladené.

Proto doporučuji předloženou diplomovou práci k obhajobě a bude-li úspěšná, navrhuji ji hodnotit jako DOBROU.

PhDr. Pavel Titz, Ph.D.
Ústav pro klasickou archeologii
Filozofická fakulta, Univerzita Karlova v Praze
Celená 20
110 00 Praha 1